

Aleja Prymasa Tysiąclecia

Dzielnice: Bemowo Ochota Wola

Osiedla:

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1991

Opis

Stefan Wyszyński (1901-1981) - franciszkanin, Prymas Tysiąclecia. Pochodził z nadbużańskiej Zuzeli, początkowo kształcił się w warszawskim Gimnazjum Wojciecha Górskiego a podczas I wojny światowej w Łomży. W 1917 roku znalazł się we Włocławku, gdzie otrzymał świadectwo dojrzałości a w 1924 roku - po ukończeniu miejscowego Wyższego Seminarium Duchownego - przyjął święcenia kapłańskie. Swoją wiedzę pogłębiał następnie na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL-u, którego doktorem został w 1929 roku. W latach 30-tych opublikował wiele tekstów antynazistowskich, za które po wybuchu II wojny światowej musiał ukrywać się przed ścigającym go Gestapo. Okres okupacji niemieckiej spędził więc w stolicy oraz pobliskich Laskach. Podczas Powstania Warszawskiego był kapelanem żoliborskiego Zgrupowania AK "Kampinos". W nowej Polsce związał się z odbudowywanym KUL-em. Sakrę biskupią otrzymał z rąk kardynała Augusta Hlonda a jego śmierci został mianowany arcybiskupem metropolitą warszawsko-gnieźnieńskim i prymasem Polski. Podpisał wówczas (14 IV 1950) porozumienie z władzami komunistycznymi, w którym uznał wschodnie granice państwa i potępił reakcyjne podziemie w zamian za możliwość nauczania religii w szkole oraz istnienia KUL-u. 12 I 1953 roku papież Pius XII nominował go kardynałem. W czasach represji politycznych (1953-56) internowany był w czterech klasztorach, m.in. w Komańczy, gdzie napisał tekst Jasnogórskich Ślubów Narodu Polskiego, odczytanych przez bp Michała Klepacza 26 VIII 1956 zebranych pielgrzymom (300. rocznica królewskich ślubów lwowskich Jana Kazimierza). Zwolniony zajął się obchodami Tysiąclecia Chrztu Polski. W czasach tworzenia się "Solidarności" był rzecznikiem rozwagi i odpowiedzialności, pośredniczył też w jej rozmowach z władzami PRL. Zmarł w Warszawie po krótkiej lecz bardzo ciężkiej chorobie nowotworowej.

Spoczywa:

Krypta Arcybiskupów w warszawskiej katedrze św. Jana Chrzciciela.

Upamiętnienia:

pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego - nawierzchnia na osi Grobu Nieznanego Żołnierza - pamiątkowa płyta zaprojektowana w 1982 roku przez Tadeusza Tuszewskiego i Tadeusza Zielińskiego (odsłonięcie 8 lat później).

ul. Dickensa 5 - fronton kościoła pod wezwaniem Opatrzności Bożej - marmurowa tablica pamiątkowa (osłonięcie 30 IV 1976).

ul. Hozjusza 2 - elewacja kościoła pod wezwaniem Św. Stanisława Kostki - pamiątkowy napis z okazji trzydziestolecia objęcia Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Warszawskiej (odsłonięcie 12 XI 1978).

ul. Krakowskie Przedmieście 34 - przed kościołem Wizytek - pomnik autorstwa Andrzeja Renesa odsłonięty w 1987 roku.

ul. Świętojańska 10 - fronton kościoła pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Łaskawej - pamiątkowa tablica z brązu (odsłonięcie - kilka miesięcy po śmierci Prymasa).

Ciekawostki

W latach 1963-1990 jeździły tędy tramwaje, przeniesione tu z Bema.

Stan obecny:

Nr 85: w tym domu mieszkał Julian Brzuchowski (1909-1987) - architekt, współtwórca stadionu "Polonii" (1951-54), krytego lodowiska "Torwar" (1953-56), Domu Sportu "Polonii" (1954) i projektu plaży nad Wisłą (1973).

róg ul. Obozowej: kapliczka.

Data nadania nazwy: 1991.03.19.

Wcześniej nazywała się Nowo-Bema, a 1969.01.31 -1991.03.19 al. Rewolucji Październikowej.
